

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 495/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. júna 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o., Kuzmányho 29, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Peter Rybár, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa č. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8 Co 437/2013 z 31. marca 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár, s. r. o., Kuzmányho 29, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. Peter Rybár, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa č. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 437/2013 z 31. marca 2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v procesnom postavení žalobkyne v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 12 C 253/2009 domáhala voči obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „žalovaná“), určenia neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy a zaplatenia sumy 1 327,75 €.

Okresný súd uznesením sp. zn. 12 C 253/2009 z 11. marca 2013 konanie vo veci sťažovateľky zastavil z dôvodu, že *„v predmetnej veci už bolo rozhodnuté právoplatným rozsudkom rozhodcovského súdu na plnenie v prospech odporcu a z hľadiska identity predmetu konania tvorí prekážku rozhodnutej veci pre konania o žalobe o určenie, či tu právo je alebo nie je nakoľko vychádza z toho istého skutkového základu“*.

Proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 12 C 253/2009 z 11. marca 2013 podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že odvolaním napadnuté uznesenie, ktorým okresný súd návrh sťažovateľky voči žalovanej zastavil, potvrdil. Sťažovateľka uvádza, že odvolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia argumentoval tým, že *„v tomto konaní nemožno skúmať platnosť resp. neplatnosť rozhodcovskej doložky, na základe ktorej v konaní o návrhu na plnenie rozhodol rozhodcovský súd, pretože pri posudzovaní prekážky právoplatne rozhodnutej veci, ako jednej z podmienok konania, je rozhodujúca existencia právoplatného rozhodcovského rozsudku, totožnosť predmetu konania a totožnosť účastníkov a v tomto konaní rovnako nemožno preskúmať vecnú správnosť rozhodcovského rozsudku...“*.

Tým, že odvolací súd posúdil námietky sťažovateľky uvedené v jej odvolaní týkajúce sa ňou tvrdenej neplatnosti rozhodcovského rozsudku a rozhodcovskej doložky ako nedôvodné, porušil podľa jej názoru základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

K podstate veci sťažovateľka uvádza, že *«konajúci súd zastavil predmetné konanie v absolútnom rozpore so zákonom. Základom nesprávneho postupu konajúceho súdu je určenie, či došlo k založeniu právomoci rozhodcovského súdu a tým „de facto“ k vylúčeniu právomoci súdu všeobecného. Týmto postupom súdu došlo k odňatiu práva sťažovateľa konať pred súdom.*

Súd tak konal a rozhodol napriek tomu, že v prejednávanej veci vznikol vo veci samej spor o to, či došlo alebo nedošlo k založeniu právomoci rozhodcovského súdu... súd... musí riadne a dôsledne preskúmať... či reálne došlo k uzavretiu rozhodcovskej doložky a či je táto rozhodcovská doložka platná.».

Podľa názoru sťažovateľky *„vychádzajúc z predmetnej rozhodcovskej doložky je však zjavné, že v prípade iniciovania sporu zo strany spoločnosti [REDACTED] bude súdom príslušným na rozhodovanie vždy rozhodcovský súd, ktorý si už vo formulácii zmluvného ustanovenia oprávnený sám vybral už pri vzniku zmluvného vzťahu (nie až po vzniku sporu). To jednoznačne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán v neprospech spotrebiteľa a tvorí neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá spôsobuje absolútnu neplatnosť tohto dojednania a tak má za následok, že exekučný titul bol vydaný orgánom bez právomoci tak urobiť a rozhodnutie rozhodcovského súdu je neplatné.“.* V ďalšom sťažovateľka poukázala na konkrétne rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 CoE 326/2010, v ktorom *„krajský súd potvrdil zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia z dôvodu neprijateľnosti rozhodcovskej doložky, na základe ktorej vydaný rozhodcovský rozsudok nie je spôsobilým exekučným titulom. Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je aj rozhodcovská doložka, ktorá formálne žalobcovi umožňuje výber medzi rozhodcovským súdom a všeobecným súdom, a to z dôvodu, že možnosť iniciovania sporu spotrebiteľom je iba akademická. Takáto rozhodcovská doložka nie je spôsobilá eliminovať hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa.“.*

V nadväznosti na už citované sťažovateľka namieta, že *„odvolací súd vydaním Uznesenia o zastavení konania z dôvodu res iudicata pochybil, keď nepreskúmal, resp. nezistil zjavný rozpor platnosti rozhodcovského rozsudku so zákonom...“.*

V tejto súvislosti sťažovateľka tvrdí, že „súd svojím postupom a rozhodnutím odňal sťažovateľovi právo konať pred súdom, došlo z jeho strany taktiež k pochybeniu pri posúdení platnosti rozhodcovskej doložky uzavretej na základe zmluvy o úvere č. 8053818 zo dňa 24. 10. 2006. Teda napriek tomu, že v tej istej veci bol na základe neprijateľnej rozhodcovskej doložky vydaný rozhodcovský rozsudok, všeobecný súd je oprávnený aj v základo konaní (podobne ako tomu je v konaní exekučnom, kde to je už v súčasnosti bežnou praxou) prelomiť materiálnu právoplatnosť rozhodcovského rozsudku - na tento neprihliadnuť (z titulu neprijateľnej zmluvnej podmienky - rozhodcovskej doložky), pokračovať v konaní a rozhodnúť o neplatnosti Zmluvy o úvere alebo ich časti. S ohľadom na závery vyjadrené v rozsudku COFIDIS, je potrebné posúdiť prekážku *res iudicata* (§ 159 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb...) tak, že nie je možné prihliadať na procesno-právnu normu § 159 ods. 3 O. s. p., resp. úplne vylúčiť jej použitie z dôvodu, že odporuje kogentným normám európskeho práva a jej uplatnenie bráni poskytnutiu ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami (čl. 6 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).“.

Na podporu uvedených tvrdení poukazuje sťažovateľka v sťažnosti aj na právne názory Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) obsiahnuté v uznesení sp. zn. 6 ECdo 199/2013 (podporne aj v rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 4 CoE 100/2013, v uznesení ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 25/2014 a v náleze ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 446/2011) vyjadrené v obdobných veciach, ktoré sa podľa zistenia ústavného súdu týkajú najmä otázky prelomenia materiálnej právoplatnosti rozhodcovského rozsudku založeného na neprijateľnej rozhodcovskej doložke.

Sťažovateľka sa domáha aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 350 € s odôvodnením, že krajský súd „... autoritatívne a bez prihliadnutia na charakter účastníkov poskytol ochranu nezákonne postupujúcemu subjektu... svojvoľne nerešpektoval kogentnú normu a postupoval v rozpore so základnými zásadami práva... tým, že pri výklade a aplikácii právnych noriem postupoval príliš formalisticky... marí možnosť poskytnutia ochrany a právnej pomoci spotrebiteľom, ako slabšej zmluvnej strane...“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu Bratislava zo dňa 31. 03. 2014 vydaným v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co/437/2013-131 porušené bolo.

Uznesenie Krajského súdu Bratislava číslo konania 8 Co/437/2013-131 zo dňa 31. 03. 2014 sa ruší.

Krajský súd Bratislava je povinný uhradiť trovy konania vo výške 284,08 EUR na účet právneho zástupcu Advokátska kancelária JUDr. Peter Rybár, s. r. o... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd

na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania (v tomto prípade sťažnosťou). Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáha (petit sťažnosti). Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označila za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Text uvedený mimo petitu pokladá za súčasť odôvodnenia sťažnosti, ktorý nemôže doplniť petit (I. ÚS 316/09, I. ÚS 98/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011). Z uvedeného dôvodu namietané porušenie čl. 47 ods. 2 ústavy obsiahnuté v texte sťažnosti posudzoval ústavný súd len ako súčasť jej argumentácie.

Vychádzajúc z petitu sťažnosti, jej predmet tvorí namietané porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu sp. zn. 8 Co 437/2013 z 31. marca 2014.

Zo sťažnosti vyplýva, že názor sťažovateľky o porušení jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením krajského súdu je založený na tvrdení, že jej bola odopretá súdna ochrana tým, že *„konajúci súd zastavil predmetné konanie v absolútnom rozpore so zákonom... Týmto postupom súdu došlo jednoznačne k odňatiu práva sťažovateľa konať pred súdom.“*

Z napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že ním bolo potvrdené uznesenie okresného súdu sp. zn. 12 C 253/2009 z 11. marca 2013 o zastavení konania o určenie neplatnosti zmluvy a o zaplatenie sumy 1 327,75 €. Podľa názoru krajského súdu v konaní, v ktorom sa sťažovateľka domáhala vyhlásenia zmluvy o úvere č. 8053818 z 24. októbra 2006 za neplatnú, ako aj v konaní pred Stálym rozhodcovským súdom spoločnosti Slovenská rozhodcovská a. s., Karloveské rameno 8, Bratislava, v ktorom bola sťažovateľka rozsudkom sp. zn. 2680/07 z 10. mája 2007 zaviazaná zaplatiť žalovanej žalovanú istinu

s príslušenstvom z titulu plnenia zo zmluvy o úvere z 24. októbra 2006, ide o tú istú vec, keďže v rozhodcovskom konaní sa žalovaná ako navrhovateľka domáhala proti sťažovateľke ako odporkyňi plnenia z tej istej úverovej zmluvy, ktorú sťažovateľka v tomto konaní žiadala vyhlásiť za neplatnú. Na základe uvedeného v zhode s právnym posúdením veci súdom prvého stupňa dospel odvolací súd k záveru, že *„ide o prekážku právoplatne rozhodnutej veci v zmysle § 159 ods. 3 O. s. p., ktorá je nedostatkom podmienky konania, ktorú nemožno odstrániť a vedie k zastaveniu konania podľa § 104 ods. 1 vety prvej O. s. p.“*.

Ústavný súd zistil, že sťažovateľka nepodala dovolanie proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 8 Co 437/2013 z 31. marca 2014.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Vychádzajúc z citovaných ustanovení zákona o ústavnom súde, Občianskeho súdneho poriadku i konkrétnych okolností posudzovanej veci, ústavný súd zastáva názor, že sťažnosť sťažovateľky je neprípustná.

Ústavný súd na podporu svojho záveru poukazuje na argumentáciu sťažovateľky, ktorá sama v sťažnosti tvrdí, že nesprávnym postupom a rozhodnutím všeobecných súdov

jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Všeobecné súdy totiž konanie o jej žalobe o neplatnosť úverovej zmluvy a zaplatenie sumy 1 327,75 € zastavili bez skúmania vecnej opodstatnenosti uplatneného nároku z dôvodu prekážky právoplatne rozhodnutej veci, a to napriek tomu, že v čase rozhodovania odvolacieho súdu už bol právny problém prelomenia materiálnej právoplatnosti rozhodcovského rozsudku predmetom konštantnej judikatúry najvyššieho súdu (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 6 Cdo 1/2012).

Za uvedeného stavu mala sťažovateľka zjavne možnosť podať proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie založené na dovolacom dôvode uvedenom v § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. Sťažovateľka však takto nepostupovala a dovolanie podľa zistenia ústavného súdu nepodala. Nevyužila teda účinný mimoriadny opravný prostriedok, ktorý podľa zákona mohla uplatniť, čo zakladá dôvod na odmietnutie jej sťažnosti ako neprípustnej.

Treba napokon uviesť, že sťažovateľka ani len netvrdila (tým menej preukázala), že dovolanie nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a preto neprichádza do úvahy ani prípadný postup ústavného súdu v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Navyše zjavne „od vecí“ vyznieva tvrdenie sťažovateľky, že *„podľa § 239 OSP ods. 3 nie je možné podať dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania“*, keďže rozhodovanie o trovách konania nebolo sťažovateľkou namietané ani v konaní pred všeobecným súdom, ani ústavným súdom.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti ako neprípustnej.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2016